

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української літератури. Х– XVIII ст.

Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2023 р.

м. Коломия - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української літератури Х–XVIII ст.
Рівень вищої освіти	Перший бакалаврський
Викладач (-і)	Васильчук Микола Миколайович
Контактний телефон викладача	0971749769
E-mail викладача	mykolavasylchuk@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 30 годин. Середа, 13.30–15.30. Кафедра філології, 309 ауд. Онлайн консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота, 13.30–15.30.
2. Анотація до курсу	
<p>Із тисячолітньої історії українського письменства давня українська література охоплює вісім століть (XI–XVIII ст.). За той час звелася, зміцніла і розвалилася Київська Русь; монголо-татарське нашествя доруйнувало колись славні міста, а коли відкотилося назад на схід, натомість без спротиву на прадавні українські землі прийшли литовські князі; згодом Річ Посполита оволоділа ними, але вже козацтво стало на оборону, воювало і проти шляхти, і проти татар та турків, що з півдня терзали Україну; ці благодатні для життя території потрясли визвольні війни і грандіозні повстання, аж поки російські царі не перетворили їх на прибуткову колонію, присєднавши за згоди безвольних гетьманів до неозорих просторів північної імперії. На тлі цього бурхливого історичного життя України розвивалася писемна словесна творчість, переживаючи то піднесення, то занепадаючи у загальмований сон, то відроджуючись і з новою силою розквітаючи жанрами, сюжетами, яскравими творіннями та літературними іменами. Тому-то давньоукраїнський літературний процес виявився неоднорідним, неоднозначним, часом парадоксальним, а проте цілком гідним рівня європейських літератур.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу – дати студентам певну суму знань з історії української літератури Х–XVIII ст., висвітлити на їх основі найбільш типові явища і факти тогочасного літературного життя і процесу, показати гуманістичний пафос літератури, використання її кращих здобутків письменниками XIX–XXI ст.</p> <p>Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • донести знання про визначні здобутки літературного процесу Х–XVIII ст., шляхи формування та розвитку жанрово-стильової структури; • розкрити модель фольклорно-літературних взаємин, стосунки літератури та суспільно-політичного розвитку; • навчити студентів аналізувати давньоукраїнські літературні тексти, засвоївши специфіку медієвістичних творів; • домогтися самостійного опрацювання студентами текстів давньоукраїнських творів за оригіналом; залучати студентів до активного наукового пошуку, до участі в наукових студентських конференціях. 	
4. Компетентності	
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде знати:</p> <p>особливості художньої літератури як виду мистецтва; основні тенденції розвитку української літератури Х–XVIII ст., дискусійність питання автентичності, найважливіші факти літературного процесу цього періоду; періодизацію української літератури Х–XVIII ст. та головні здобутки кожного періоду; найважливіші відомості про творчі методи й літературні напрями, різні погляди дослідників на названі явища;</p> <ul style="list-style-type: none"> • вплив християнства на розвиток українського художнього слова; • взаємодію оригінальної та перекладної літератури; 	

- основні етапи життєвого й творчого шляху видатних письменників цієї доби. вміти:
- робити аналітичний огляд літературно-критичних статей та досліджень щодо творчості окремих персоналій та літературного процесу взагалі;
- з'ясувати взаємозв'язок між подіями певної епохи, світоглядом і творчістю письменника;
- користуватися довідковими джерелами, зокрема, літературними енциклопедіями та словниками літературознавчих термінів.

5. Результати навчання

Фахові (спеціальні) компетентності

ФК 1. Здатність реалізовувати зв'язки освітньої теорії та практики викладання української мови і літератури в освітніх закладах різних рівнів акредитації.

ФК 2. Уміння застосовувати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, використовувати сучасні методики і технології навчання в закладах освіти.

ФК 6. Уміння розробляти та застосовувати освітні програми і навчально-методичні матеріали відповідно до конкретного освітнього контексту; здійснювати добір методів і засобів навчання з галузей педагогіки, психології, методики української мови та літератури, спрямованих на розвиток індивідуальних творчих здібностей учасників освітнього процесу з урахуванням їхніх вікових, фізіологічних і психологічних особливостей.

ФК 7. Здатність проводити фахово орієнтовані наукові дослідження, брати участь у різних формах наукової комунікації.

ФК 10. Володіння мовознавчими і літературознавчими термінами та поняттями, застосування їх у процесі аналізу й інтерпретації текстів різних стилів.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Усвідомлювати специфіку предметної області та розуміти особливості професійної діяльності, взаємозв'язки філологічної науки з іншими галузями науки і практики.

ПРН 4. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів, інтерпретувати мовно-літературні процеси.

ПРН 5. Уміти організовувати та проводити науково-педагогічні дослідження, узагальнювати емпіричні дані, робити умовиводи та формулювати висновки, представляти результати у письмовій та усній формах.

ПРН 6. Застосовувати сучасні інноваційні технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.

ПРН. 10. Володіти критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії і досвід (вітчизняний та закордонний) у процесі вирішення професійних і соціальних завдань.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції 20	90
семінарські заняття / практичні / лабораторні 20	
самостійна робота 50	

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
другий	014 Середня освіта	перший	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання

Тема 1. Основні тенденції розвитку української літератури Х–XVIII ст.	Лекція - 1 год, Практичне заняття - 2 год Самостійна робота - 5 год	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Перекладна література Київської Русі	Лекція - 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 10 год	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Оригінальна література Київської Русі.	Лекція - 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5 год	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 4. Ораторсько-проповідницька проза українського середньовіччя, її художня специфіка.	Лекція - 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5 год	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. «Повість временних літ»: композиція та художньо-стильові особливості	Лекція - 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5 год	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 6. «Слово о полку Ігоревім»: образи та художня специфіка.	Лекція - 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5 год	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять

Тема 7. Специфіка літератури пізнього середньовіччя	Лекція - 1 год, практичне заняття - 2 год Самостійна робота - 5 год	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 8. Паломницький жанр в українській літературі	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 9. Українська латиномовна література як форма синтезу вітчизняних та загальноєвропейських традицій	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 10. Літературна спадщина Івана Івана Вишенського в контексті епохи	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 11. Література кінця XVI – початку XVII століть	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 12. Художній світ української барокової поезії (Іван Величковський, Климентій Зиновійв, Данило Братковський, гетьман Іван Мазепа)	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять

Тема 13. Українська віршована сатира XVIII століття	Лекція – 2 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максималь- на оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 14. Поезія Григорія Сковороди: традиції та новаторство	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максималь- на оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 15. Літописання та історіографія (козацькі літописи; Історія Русів)	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максималь- на оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 16. Проза Григорія Сковороди (філософські трактати; «Басни Харковскія»)	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максималь- на оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 17. Формування драматургії в українській літературі	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максималь- на оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 18. Початки класицизму, романтизму та сентименталізму в літературі другої половини XIX ст. Головні здобутки і втрати української літератури X– XVIII ст.	Лекція – 1 год, практичне заняття - 2 год, Самостійна робота - 5	див.п. 8	опрацювати відповідні наукові джерела	Максималь- на оцінка - 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
7. Система оцінювання курсу					

Загальна система оцінювання курсу

Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття – 50 балів, (включає в себе тестування, самостійну роботу, ідейно-художній аналіз тексту або реферат, який готують самостійно) + 50 балів (максимальна оцінка за екзамен).

Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).

Методи контролю

- усне опитування (за планами практичних занять)

- контрольна робота

Приклад контрольних завдань:

1. Поетична творчість Лазаря Барановича.
2. Проблематика, ідейна спрямованість,

поетика драми «Милість

Божа»

3. Творчість Герасима Смотрицького.

- тести

1. Як називають пам'ятку, при переписуванні якої змінюється

манера викладу, композиція, зміст:

- а) список;
- б) редакція;
- в) літопис;
- г) патерик

2. Першим дослідником давньої української літератури був:

- а) Дмитро Чижевський;
- б) Михайло Максимович;
- в) Іван Вагилевич;
- г) Володимир Мономах

- реферати:

Теми рефератів:

1. «Повість вчених літ» як одна з найдавніших

оригінальних пам'яток давньої української літератури.

2. Образ Данила Галицького на сторінках «Галицько-Волинського літопису».

3. Провідні жанри ораторсько-проповідницької прози XI-XII ст.

4. Тематика, проблематика й ідейне багатство

«Слова про Закон і Благодать» митрополита Іларіона.

5. Агіографічне письменство XIV-XVI ст.

Вимоги до письмової роботи

Практичні заняття

Умови допуску до підсумкового контролю

6. Драматургія братських шкіл та освітніх товариств, її жанрові різновиди.

	<p>Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань</p> <p>Оцінюються за п'ятибальною системою</p> <p>Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів</p> <p>Забороняються плагіат та списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Ви повинні виконати письмову роботу, що складається з теоретичного питання, практичного завдання для перевірки навиків та здібностей, зокрема уміння самостійно здійснювати інтерпретацію тексту, характеризувати його з позицій конкретної методології.</p>
Практичні заняття	<p>Максимальна оцінка за кожне заняття 5 балів.</p> <p>Наприкінці курсу виводимо середній показник, який множимо на коефіцієнт, який дозволяє отримати максимальну оцінку – 50 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання 50 % завдань.</p>

8. Політика курсу

Студент повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Забороняються плагіат та списування. Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід. Обов'язковим є прочитання художніх текстів, які виносяться на обговорення. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання проблеми та її висвітлення у рефераті, усна або письмова відповідь. Обов'язковим є для отримання екзамену виконання усіх запланованих типів робіт (усні відповіді, тестування, написання письмових робіт) та виконання самостійної роботи. Викладач гарантує доступність зустрічей як, у межах університету, так і можливість заочної комунікації та консультування (телефон, вайбер, електронна пошта).

9. Рекомендована література

8. Рекомендована література

Базова

1. Білоус П.В. Історія української літератури XI-XVIII ст.: Навч. Посібник. - К.: ВЦ «Академія», 2009. - 424 с.
2. Білоус П.В., Білоус О.П. Українська література XI-XVIII ст.: навч.посібник. Для самостійної роботи студента. - К.: ВЦ «Академія», 2010. - 360 с.
3. Українська література XI-XVІІІ ст.: хрестоматія, за ред. П.В.Білоуса. - К.:ВЦ «Академія», 2011. - 688 с.

Допоміжна

1. Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. - Львів, 1992; 1994.
2. Грицай М., Микитась В., Шолом Ф. Давня українська література. - К.: Вища школа, 1988.
3. Грушевський М. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. - Київ: Либідь, 1993-1996.
4. Єфремов С. Історія українського письменства. - К.: Феміна, 1995.
5. Полек В. Історія української літератури X-XVІІ ст.: Навч.посібник. -К.: Вища школа, 1994.
6. Сліпушко О. Софія Київська. Українська література Середньовіччя доби Київської Русі (X- XIII століття). - К.: Аконтіт, 2002.
7. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). - Тернопіль: Феміна, 1994.

8. Давня українська література: Хрестоматія / Упоряд. М.Сулима. - К.: Освіта, 1993. - 576 с.
9. Огієнко Іван. Українська культура. - К., 1918.
10. Пушик С. Дараби пливають у легенду. - К.: рад.письменник, 1990.
11. Шевчук В. Дорога в тисячу років. - К.: Дніпро, 1990. - 411 с.
12. Нудьга Г. На літературних шляхах (Дослідження, пошуки, знахідки). - К.: Дніпро, 1990. - 328 с.
15. Інформаційні ресурси
  - <http://bukvoid.com.ua/>
  - <http://litakcent.com/>
  - <http://diasporiana.org.ua/category/ukrainica/page/75/>
  - <https://kharkiv-nspu.org.ua/archives/category/novynky>